

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1960

Vyhlásené: 06.10.1960 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1961 do: 31.12.1966

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

142

VYHLÁŠKA

generálneho riaditeľa Štátnej banky československej

z 8. septembra 1960

o poskytovaní prevádzkových úverov a uplatňovaní sankcií

Generálny riaditeľ Štátnej banky československej ustanovuje podľa § 11 ods. 3 zákona č. 83/1958 Zb. o úprave finančného plánovania a finančného hospodárenia národných podnikov a ostatných hospodárskych organizácií štátneho socialistického sektora, a podľa § 21 zákona č. 8/1959 Zb., ktorým sa ustanovujú základné pravidlá o štátnom rozpočte a o hospodárení s rozpočtovými prostriedkami, na vykonanie vyhlášky ministra financií č. 66/1958 Ú. l. (Ú. v.) o poskytovaní úverov Štátnou bankou československou a o platobnom a zúčtovacom styku a na základe dohôd s ústrednými sväzmi výrobných a spotrebných družstiev:

PRVÁ ČASŤ

§ 1

ÚVODNÉ USTANOVENIA

(1) Významné úlohy uložené XI. sjezdom KSC a vládou republiky všetkým odvetviám nášho národného hospodárstva pri zvyšovaní hmotnej a kultúrnej životnej úrovne pracujúcich vyžadujú ďalšie rozvíjanie materiálnej a technickej základne a zvyšovanie spoločenskej produktivity práce.

(2) Preto aj prevádzkový úver sa musí poskytovať tak, aby maximálne prispieval k príprave a zavádzaniu najvhodnejšej techniky ako základnej podmienky ďalšieho rýchleho rastu spoločenskej produktivity práce, aby pomáhal zabezpečiť plnenie a spoločensky žiadúce prekračovanie plánovaných úloh vo výrobe i v obehu pri dodržiavaní maximálnej hospodárnosti a vysokého tempa socialistickej akumulácie a aby pôsobil na ekonomicky správnu tvorbu zdrojov národného hospodárstva, včítane vlastných zdrojov hospodárskych organizácií, i na ich najefektívnejšie využitie pre ďalší rýchly rozvoj výrobných síl, pre stále dokonalejšie uspokojovanie spoločenských a kultúrnych potrieb pracujúcich a pre sústavné prehlbovanie socialistických výrobných vzťahov. Ak bude úver takto pôsobiť, bude tým Štátna banka československá slúžiť budúcemu rozvoju našej socialistickej spoločnosti a prispievať k zhromažďovaniu materiálnych a kultúrnych zdrojov potrebných pre jej postupný prechod ku komunizmu.

(3) Sústavné rozvíjanie a prehlbovanie socialistickej demokracie opierajúce sa o princípy demokratického centralizmu prejavuje sa v neustálom zvyšovaní účinnej účasti pracujúcich na riadení národného hospodárstva, správe štátu a kultúrnej výstavbe. Pritom je dôležité pôsobiť i úverom na rýchlejšiu realizáciu podnetov pracujúcich, na zabezpečovanie súladu miestnych a čiastkových záujmov a potrieb so záujmami a potrebami celospoločenskými a na upevňovanie centrálneho riadenia v zásadných otázkach pri rozsiahlej decentralizácii právomoci a zodpovednosti prevedenej na národné výbory a ostatné spoločenské a hospodárske organizácie.

(4) Záujem hospodárskych organizácií na tvorbe vlastných zdrojov a na využití vlastných zdrojov i úveru pre ďalší rozvoj vytvára hlbší ekonomický vzťah medzi hospodárskou činnosťou organizácií, ich vlastnými zdrojmi a úverom. Predpokladom všestrannejšieho a efektívnejšieho využitia úveru v hospodárskych organizáciách na zrýchlenie ich rozvoja je, aby sa pracujúci vo väčšej miere zúčastnili rozhodovania nielen o vlastných finančných zdrojoch hospodárskych organizácií, ale aj o využití úveru. Pracujúci v hospodárskych organizáciách majú záujem na tom, aby organizácie požadovali od banky úver len vtedy, keď prispeje v súlade s celospoločenskými záujmami k rozvoju hospodárskych organizácií, k zvýšeniu výroby, k rozvoju dopravy, služieb platených obyvateľstvom, obratu tovaru a zníženiu nákladov, zvýšeniu produktivity práce a k zlepšeniu hospodárskych výsledkov, nie však k zakrývaniu nedostatkov. Preto majú vedúci hospodárskych organizácií v spolupráci s orgánmi Štátnej banky československej zabezpečovať, aby organizácie ROH a pracujúci boli informovaní aj o takých otázkach, ako je potreba úveru a jej dôvody, ako aj účelné a efektívne využitie úveru ako finančného zdroja doplnujúceho vlastné zdroje hospodárskych organizácií, a mohli sa k týmto otázkam vyjadriť.

(5) Takto bude Štátna banka svojou činnosťou a pôsobením úveru slúžiť i ekonomicky a politicky najúčinnnejšiemu a najúčelnejšiemu rozvoju tvorivej iniciatívy pracujúcich a ich účasti na hospodárskej a kultúrnej výstavbe socialistickej republiky v prospech celej spoločnosti i každého jej príslušníka.

DRUHÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 2

Podľa tejto vyhlášky poskytuje Štátna banka československá (ďalej len „banka“) úvery a uplatňuje sankcie voči hospodárskym organizáciám štátneho socialistického sektora a výrobným a spotrebným družstvám (ďalej len „organizáciám“). Na jednotné roľnícke družstvá sa táto vyhláška nevzťahuje. Ustanovenia tejto vyhlášky o poskytovaní úverov na obežné prostriedky (časť III) platia vtedy, ak pre jednotlivé odvetvia (napr. vnútorný a zahraničný obchod, poľnohospodárstvo a pod.) nie je ustanovené niečo iné.

§ 3

(1) Na žiadosť organizácií poskytuje banka tieto prevádzkové úvery:

- a) úvery na obežné prostriedky:
 - aa) na zásoby,
 - ab) na náklady,
 - ac) na pohľadávky voči odberateľom;
- b) úverové výpomoci:
 - ba) platobný úver,
 - bb) úver na mzdy;
- c) iné úvery:
 - ca) úver na doplnenie vlastných obežných prostriedkov,
 - cb) osobitné platobné úvery.

(2) V jednotlivých odvetviach môže banka poskytovať ďalšie prevádzkové úvery.

§ 4

Prevádzkové úvery sa poskytujú organizáciám podľa najdôležitejších základných účelov, poprípade objektov úverovania na jednom, poprípade viacerých úverových účtoch. Všetky

prevádzkové úvery posudzuje banka vo vzájomnej súvislosti so zreteľom na najefektívnejšie využitie vlastných i úverových prostriedkov.

§ 5

Pri poskytovaní prevádzkových úverov sa používa metóda úverovania podľa obratu alebo metóda úverovania podľa stavu, poprípade kombinovaná (zmiešaná) metóda úverovania.

§ 6

O sústave úverových účtov v rámci platnej účtovej osnovy banky a o metódach úverovania jednotlivých odvetví rozhoduje riaditeľ príslušnej úverovej správy ústredia banky v dohode s príslušným ústredným orgánom, s výnimkou prípadov uvedených v § 25. Riaditeľ príslušnej úverovej správy ústredia banky môže po dohode s príslušným ústredným orgánom preniesť túto právomoc na riaditeľov krajských pobočiek, poprípade pobočiek banky. V takom prípade riaditeľ príslušnej pobočky banky určuje sústavu úverových účtov a metódy úverovania v dohode s príslušným podnikom.

§ 7

(1) Pri poskytovaní prevádzkových úverov vychádzajú pobočky banky z rozpisu schváleného úverového plánu. Pritom prihliadajú na celkovú hospodársku situáciu organizácie a preverujú, či sa požadovaný úver efektívne využije na plnenie plánovaných úloh, na spoločensky žiadúce prekračovanie plánu, poprípade na urýchlené odstránenie prechodných nedostatkov a závad v hospodárení.

(2) Ak sa poskytuje úver na prechodné preklopenie nedostatku prostriedkov pri neplánovanom vývoji hospodárenia organizácie, pobočka banky požaduje, aby vedenie organizácie v spolupráci s odborovou organizáciou prerokovalo odstránenie nedostatkov a závad v hospodárení s pracujúcimi.

§ 8

Ak nie je ustanovené niečo iné, dáva súhlas na poskytnutie úveru organizácii riaditeľ pobočky banky, poprípade ním splnomocnený zástupca.

§ 9

(1) Pri poskytovaní úveru vychádza pobočka banky zo zásad ustanovených predpismi o vlastných finančných zdrojoch a o vlastných obežných prostriedkoch hospodárskych organizácií, poprípade z dohôd s družstevnými sväzmi o spôsobe používania vlastných obežných prostriedkov.

(2) Ak sú podniky povinné podľa príslušných predpisov kryť normatívy plne vlastnými a im podobnými obežnými prostriedkami, poskytujú pobočky banky podnikom prevádzkové úvery len na obežné prostriedky prevyšujúce normatív.*)

(3) Pri prechodnom nedostatku vlastných zdrojov na dopĺňovanie vlastných obežných prostriedkov (obratového fondu), ktoré sú predpokladané vo finančnom pláne organizácií, môžu organizácie na doplnenie vlastných obežných prostriedkov dostať úver.

(4) Ak majú organizácie v prevádzke voľné zdroje, popr. použili ich neefektívne, prihliada k nim pobočka banky pri poskytovaní, popr. splácaní prevádzkového úveru.

§ 10

(1) Sumy poskytnutých prevádzkových úverov sa používajú na splatenie prevádzkových úverov nesplatených v lehote a na splatenie splatných prevádzkových úverov, pričom sa prednostne spláca úver so staršou splatnosťou. Zostávajúca suma sa prevádza na obrátový, bežný alebo iný účet.

(2) V zhode s účelovým určením úveru a používanou metódou úverovania sa sumy poskytovaných prevádzkových úverov môžu používať na priamu úhradu záväzkov organizácií, a to výnimočne aj pri existencii splatných úverov, poprípade úverov nesplatených v lehote, ak je táto výnimka povolená v podmienkach pre poskytnutie jednotlivých druhov prevádzkových úverov, poprípade v jednotlivých prípadoch, riaditeľom pobočky banky.

§ 11

(1) Pobočky banky určia lehoty splatnosti prevádzkových úverov podľa predmetu a spôsobu úverovania, najmä v súlade s plánom obežných prostriedkov prerokovaným s pobočkou banky a pobočkou schváleným, poprípade s prihliadnutím k iným ukazovateľom v pláne organizácie a k tvorbe vlastných zdrojov organizácie.

(2) Lehota splatnosti prevádzkových úverov môže byť v odôvodnených prípadoch predĺžená.**)

§ 12

Organizácie sú povinné splácať prevádzkové úvery v lehotách určených pobočkou banky, nezabezpečené úvery však ihneď po ich zistení, a to prednostne z novoposkytovaných prevádzkových úverov, pokiaľ sa nepoužívajú na priamu úhradu záväzkov, a ďalej z prostriedkov obrátového (bežného), popr. iného účtu prevádzkových prostriedkov.

§ 13

Organizácie i pobočky banky vykonávajú previerky zabezpečenia prevádzkového úveru v lehotách a spôsobom určeným pre jednotlivé druhy úverov.

§ 14

Pobočky banky sú povinné vykonávať rozborý používania a splácania prevádzkových úverov a požadovať od organizácií opatrenia na efektívnejšie využitie vlastných zdrojov i úveru a na odstránenie zistených nedostatkov a závad za účelom zabezpečenia návratnosti poskytnutých úverov.

§ 15

Ak nie je možné dosiahnuť odstránenie nedostatkov v práci organizácie a zlepšenie hospodárskych výsledkov priamym rokovaním medzi pobočkou banky a organizáciou, event. i jej nadriadeným orgánom, uplatňuje banka sankcie s cieľom pôsobiť na organizáciu, aby zabezpečila riadne plnenie plánovaných úloh.

TRETIA ČASŤ
ÚVERY NA OBEŽNÉ PROSTRIEDKY

Diel 1
PLÁN OBEŽNÝCH PROSTRIEDKOV

§ 16

Pri poskytovaní úverov na obežné prostriedky (úverov na zásoby, náklady, poprípadе i pohľadávky voči odberateľom) vychádzajú pobočky banky z preverených a bankou schválených ročných a štvrtročných plánov obežných prostriedkov zostavovaných organizáciami.

§ 17

Ročný plán obežných prostriedkov predkladajú organizácie pobočkám banky v rámci finančného plánu. Ročný plán obežných prostriedkov sa stáva podkladom pre poskytovanie prevádzkových úverov, ak je v súlade s prerokovanými ročnými, poprípadе podrobnejšie členenými úverovými príslubmi a schváleným ročným úverovým plánom.

§ 18

(1) Štvrtročný plán obežných prostriedkov (príloha č. 1) zostavujú organizácie, ktorým pobočka banky poskytuje úver na obežné prostriedky alebo ktoré budú počas štvrťroka žiadať o poskytnutie úverov. Štvrtročný plán sa člení podľa jednotlivých mesiacov. Ak je hospodárska činnosť organizácie podstatne ovplyvňovaná mimopodnikovými vplyvmi, môže dať riaditeľ úverovej správy ústredia banky pre príslušné odvetvie a riaditeľ pobočky banky pre jednotlivú organizáciu súhlas na rozpis štvrtročného plánu obežných prostriedkov na začiatku jednotlivých mesiacov.

(2) Štvrtročný plán obežných prostriedkov musí vychádzať z ročného plánu obežných prostriedkov a z rozboru doterajšieho plnenia plánu a musí byť zameraný na zabezpečenie plánovaných ukazovateľov ročného plánu.

§ 19

Ak sa v podnikovom pláne predpokladá zvýšenie, poprípadе zníženie norratívov proti predchádzajúcemu štvrťroku, rozdelí organizácia toto zvýšenie (zníženie) na jednotlivé mesiace rovnomerne, poprípadе v odôvodnených prípadoch v dohode s pobočkou banky odchylným spôsobom.

§ 20

Organizácie, ktorým pobočka banky poskytuje úvery na obežné prostriedky, sú povinné zaviazat sa splácať úver v súlade so štvrtročným, poprípadе ročným plánom obežných prostriedkov, a ak sa poskytuje úver na dobu dlhšiu ako jeden rok, v súlade s ukazovateľmi päťročného plánu.

§ 21

(1) Štvrtročný plán obežných prostriedkov predkladajú organizácie úverujúcej pobočke banky najneskôr do 15 dní po začiatku štvrťroka (v I. štvrťroku do 20 dní).

(2) Podľa potreby vydávajú jednotlivé ústredné orgány v dohode s ústredím banky pokyny na zostavovanie štvrtročného plánu obežných prostriedkov.